І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь... Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200 з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 133. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 17-го ЛИПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, JULY 17, 1974 No. 133. VOL. LXXXI.

Завершується організація Української Наукової Ради в вільному світі

Мюнхен (ІнфУВУ). — З нагоди перебування тут президента СКВУ о. д-ра В. Кушніра відбулася дня 9-го липня в новому Домі Українського Вільного Університету при вул. Пенценауерштр. 15 нарада діячів української науки, головно членів НТШ й УВАН, на якій були присутні і голова європейського КОУГЦУ й віцепрезидент СКВУ мгр А. Мельник. В нараді взяли участь: ректор УВУ проф. В. Янів, ректор УТГІ о. д-р М. Коржан, президент і секретар Українсько - Американських Асоціяції Університетських Професорів д-р М. Степанейко і д-р Ігор Каменецький, голова Т-ва Сприяння Українській Науці в Німеччині проф. Ол. Кульчицький, член - основник і перший президент Української Наукової Ради в Канаді проф. Яр Рудницький, голова Дому Української Науки в Мюнхені продекан проф. Гр. Васькович, а крім цього ректор УВУ — мгр Вол. Дідович і УТГІ — інж. Гр. Комарницький: до наради згодом долучилися теж проф. д-р В. Лев, декан УКУ й голова делегатури УВУ в Америці, та проф. д-р Оксана Борушенко з Бразилії. Головною темою нарад була справа Української Наукової Ради в Вільному Світі, започаткованої з нагоди Першого СКВУ в 1967 р. У висліді дискусії продовжено мандат голови УНРВС ректорові УВУ проф. д-рові В. Янову, а крім цього, за апробатою керівників СКВУ, запрошено на його заступників: проф. д-ра Ол. Кульчицького (Европа), проф. д-ра Яр. Рудницького (Канада), проф. д-ра М. Степаненка (Америка); на генерального секретаря УНРВС — проф. д-ра Гр. Васьковича (Европа). Так уконституйована Наукова Рада рішила звернутися до проводів українських наукових установ і окремих науковців на терені українського поселення з закликом до якнайбільшої співдії в справі завершення й успішної дальшої праці української наукової надбудови в вільному світі — УНРВС при СКВУ.

Президент СКВУ відвідав Державний Центр УНР

Мюнхен (УІС). — Перебуваючи в дорозі з Австралії в Мюнхені, президент СКВУ, о. д-р Василь Кушнір склав візиту Державному Центрові, як також іншим політичним і громадським на науковим установам і організаціям. Отця-доктора вітали президент УНРеспубліки в екзилі М. Лівицький, віцепрезидент М. Степаненко, голова УНРади С. Довгаль, урядголова ВОргану УНРади д-р Т. Леонтій і голова Контрольної Ради І. Ковальський. В відбувшійся розмові порушено багато питань з українського громадського і політичного життя в діяспорі. Зокрема, з обох сторін було ствердження конечність допровадити до успішного кінця справу консолідації й упорядкування політичного сектору українського життя на чужині та корисність ділової співпраці поміж СКВУ і Державним Центром Української Народної Республіки в екзилі.

ПРОФ. М. СТЕПАНЕНКО В МЮНХЕНІ

Протягом місяця липня ц. р. в Мюнхені перебуває віцепрезидент УНРеспубліки в екзилі проф. д-р М. Степаненко, який викладає тут на літніх курсах Українського Вільного Університету. Проф. М. Степаненко бере участь в різних нарадах і засіданнях органів Державного Центру УНР, та відбуває різні побачення з громадськими, науковими і політичними діячами, що перебувають в Мюнхені. Між 20 і 25 липня проф. Степаненко буде в Англії, де, між іншим, візьме участь у Пленумі ЦК УРДП.

Започатковано Академічне Об'єднання Українок

Філядельфія (Лідія Дяченко). — Дня 1 червня ц. р. відбулись перші Загальні Збори новозорганізованого гуртка професіоналісток з академічною освітою у Філядельфії. Гурток цей є тільки першим звеном нового товариства, основного на власнім статуті, що його плянується зорганізувати на терені Америки. До цього товариства повинні належати всі молоді жінки українського походження, що закінчили вищі студії в цій країні.

Ціль нового товариства визначує статут, опрацьований вибраною для цього комісією на сходинах професіоналісток ще 15 вересня 1973 р., а затверджений Основуючими Зборами, які відбулись 30 березня ц. р., а саме: „Згуртувати жінок-українок з університетською освітою, створюючи форум для товариських зустрічей, свобідного обміну думок та спільної громадської праці". Щоб осягнути ту ціль, товариство буде, між іншим, сприяти інтелектуальному ростові членів при допомозі панелів, доповідей, дискусій; нав'язувати контакт з жіночою молоддю й заохочувати її до вищих студій, як також фундувати університетські стипендії; плекати дух спільної української ідентичности поглиблюванням серед членів знання та зацікавлення українською науково проблематикою і т. п.

Духовим рушієм нового товариства є Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, провідниці якої вже від довшого часу застановлялися над можливістю притягнення до українського громадського життя молодого освіченого, тут виховного покоління. Під час Пленарної Сесії СФУЖО 26 листопада 1972 р. стверджено на підставі статистики, що за останніх 10 років в Америці закінчили високі школи около 1000 молодих дівчат і далеко не всі вони включились в українське зорганізоване життя. Багато з них не вписуються ані до українських загальногромадських ані до жіночих організацій. Щоб цей цінний елемент не розплився в чужому морі, треба його притягнути до українського зорганізованого життя, але треба знайти відповідну форму. Під час згаданої пленарної сесії СФУЖО — створено Комісію Професіоналісток, яка мала б справу студіювати і підшукати відповідну форму, щоб зацікавити молодих професіоналісток. Протягом одного року праці Комісія розіслала кількасот запитників на здобуття адреси, багато з яких повернено виповненими. Молоді жінки виявили зацікавлення справою організації професіоналісток. Тому, що місце осідку Комісії є Філядельфія, то перші організаційні спроби зроблено тут, у висліді чого скликано на 15 вересня 1973 р. зуст-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Колсон зізнає перед судовою комісією

Вашингтон. — Чарлс В. Колсон зізнаючи перед юридичною комісією, яка займається справами Вотергейту, що президент Ніксон покликав його 4-го березня ц. р., бажаючи одержати від нього інформації про 75,000.00 долярів, вплачених для взломників до демократичної квартири. На запитання членів комісії Колсон мав заявити, що йому було сказано минулого року, що президент Ніксон апробував взлом до бюра д-ра Даніела Елсберга, колишнього психіятра, окремою довіреною групою людей. Як інформує преса, це перше зізнання Колсона під присягою в справі нелегальних операцій урядових чинників. Як відомо, Колсон був спеціяльним дорадником Президента і ключевим політичним діячем, до якого президент Р. Ніксон мав повне довір'я.

В часі перерви Колсон відмовився відповідати на запитання журналістів, повторював лише раніше ним сказане, що він персонально перестерігав президента Ніксона перед дезінформацією з боку дорадників Президента, які не інформували його про заходи взлому до Демократичної крайової квартири.

Комісія плянує продовжувати допитувати Колсона і других свідків, намагаючись зібрати якнайбільше доказового матеріялу не тільки проти президента Ніксона, але також проти осіб пов'язаних зі справою Вотергейту.

„Дейлі Ньюз" продовжує „ревеляції" про „нацистських коляборантів"

Ню Йорк.— У статті „Здогадні нацисти твердять, що червоні намагаються їх захопити", що її Пол Мескіл опублікував в „Дейлі Ньюз" з 16-го червня, є мова про естонця Карла Лінннаса, якому закидають, що він мав бути „командантом концтабору у Тарту" і що ще в 1961 совєтський уряд домагався його видачі, але зустрівся з відмовою американців. Далі у газетному репортажі говориться про Емануеля Ясюка та Сергія Гутирчика, які мали б належати до охорони концтабору у Колдичеві на Білорусі. С. Гутирчик заявив, — пише Мескіл — що він був членом Білоруської самооборони, яка мала за завдання „охороняти населення і села перед комуністами і німецькою армією", але він заперечив будь-яке пов'язання з табором у Колдичеві, заявляючи, що тут йдеться про комуністичну пропаганду. С. Гутирчик є активний у громадському житті білоруської спільноти в ЗСА. До списка „нацистських коляборантів" зачислено таких двох литовців, які займали, як пише П. Мескіл, відповідальні позиції в адміністрації окупованої німцями Литви. Мова тут про Юозаса Амброзевіціюса і Йонаса Слепитеса, членів „Литовського Фронту Активістів". С. Рідченка обвинувачується, що він мав бути „членом Гестапівського з'єднання, яке ліквідувало жидів" у Польщі. У федеральному звідомленні, на яке покликається американський автор, є також згадка про Лева Футалу, про якого там написано, що він є „колишнім командиром Української Фашистської Армії". П. Мескіл додає у своєму репортажі, що Л. Футала „заперечив будь-яку участь у воєнних злочинах". На списку, що його опублікував Уряд Імміграції і натуралізації при Департаменті справедливости є ще Петро Дж. Бразайтіс, литовець, який помер перед восьми роками та який був також членом „Литовського Фронту Активістів".

На основі цитатів із звідомлення Уряду імміграції і натуралізації, що ними користується у своєму репортажі П. Мескіл, можна зробити висновок, що з цього уряду йому ці дані передали, не зважаючи на це, що фактичне слідство ще не почалося і нічого не відомо, наскільки ці обвинувачення, оперті на заявах кількох жидівських організацій, як про це у свій час інформував „Ню Йорк Таймс", а також на совєтських „свідченнях" відповідають правді. Виставлені тут тільки вказані на адресу „Української Фашистської Армія", щоб пов'язати „правдивість" цих обвинувачень.

У Нюарку зорганізовано „Комітет Оборони Української Правди"

Нюарк-Ірвінгтон. — З ініціятиви управи місцевого відділу УККА тут відбулися в Українському Народному Домі 15 липня наради представників громадських організацій з метою обміркування заходи проти окремих українських громадян і відомих діячів, а також деяких українських збройних формацій, мовляв, вони були „нацистськими коляборантами" і є винні, чи співвинні у воєнних злочинах. Після дискусії над інформацією в цій справі, яку подав зібраним інж. М. Семанишин, збори схвалили покликати спеціяльний комітет та уповноважити його у співпраці з іншими подібними комітетами на терені ЗСА та УККА перевести потрібну роз'яснювальну акцію. Головою Комітету Оборони Української Правди (Ukrainian Anti-Defarmation Commitee) обрано Івана Галія, секретарем Маріяна Корнила, а також скарбником Степана Макара. До Комітету увійшли також як його члени: Н. Васняк, В. Гнатів, Ф. Луцишин, М. Семанишин, М. Сосновський. У зв'язку з цим, що цей Комітет диспонуватиме окремими фондами, покликано також Контрольну комісію в складі: Я. Рак, Ю. Коновів та М. Цяпка. Нарадами проводив голова відділу УККА мгр Ярослав Рак.

На засіданні новообраної управи того ж дня вирішено оформити в складі Комітету окрему секцію, яка матиме за завдання вивчати всякі того роду закиди проти українців і українських установ, організацій тощо і на них відповідно до ситуації реагувати. Також управа уповноважила двох своїх членів — інж. М. Семанишина і ред. М. Сосновського — втримувати зв'язки з іншими подібними комітетами та УККА. Передбачено збірку фондів на витрати, пов'язані з того роду оборонною акцією і з цією метою Комітет матиме відкрите власне конто у „Самопомочі", Нюарк. Комітет співпрацюватиме з Комісією прав людини УККА.

ІРИНЕЙ ЖУК ПРОВАДИТЬ ЛІТНІЙ КУРС НА УНІВЕРСИТЕТІ МекГІЛЛ

На загальне домагання студентів вищих років музичного факультету університету МекГілл в Монтреалі впроваджено вперше в програму літнього семестру заавансований музичний курс, який відбуватиметься під час липня і серпня ц. р. Проводитиме цей курс Іриней Жук, відомий пяніст і докторант Музичного Інституту Пібоді в Балтиморі.

ПЕРЕВОРОТ НА КИПРІ МАЄ МІЖНАРОДНИЙ ВІДГУК. ВІСТКА ПРО СМЕРТЬ АРХИЄПИСКОПА МАКАРІОСА НЕ ПІДТВЕРДЖЕНА

Атени - Анкара. — Військовий переворот на Кипрі та встановлення там нового уряду під проводом Нікоса Джіоргіядеса Самсона, кол. члена кипрського збройного підпілля і прихильника з'єднання Кипру з Грецією, викликав міжнародні ускладнення, а в перший мірі допровадив до загострення у відносинах між Грецією та Туреччиною. Хоч грецькі кола намагаються применшувати важливість збройного перевороту на Кипрі, що його перевела кипрська Національна гвардія під проводом грецьких офіцерів, то все таки вони не можуть закрити свого вдоволення з усунення з посади президента архиєпископа Макаріоса, з яким у них був тривалий конфлікт. Знову ж турецький уряд, побоюючись, що практичним наслідком перевороту буде з'єднання Кипру з Грецією, заповів у випадку потреби збройну інтервенцію. Щоб не допустити до збройного зудару між Грецією та Туреччиною — членами Північно - Атлянтійського Оборонного Союзу, уряд ЗСА звернувся з пересторогою до урядів Греції, Туреччини і нового кипрського уряду, вимагаючи повного пошанування незалежности Кипру. Треба припускати, що власне у висліді такого американського становища новий кипрський президент Самсон заявився за збереженням Кипру незалежною республікою, заповідаючи вибори до одного року часу. З гострою заявою, в якій засуджується грецький уряд, виступив від імені совєтського уряду ТАСС, обвинувачуючи грецький уряд у змові проти незалежности Кипру і у змаганні за опанування цього острова. ТАСС у заяві стверджує від імени совєтського уряду, що переворот на Кипрі з підтримкою грецького уряду є порушенням хартії Об'єднаних Націй і „прийнятих норм міжнародного права".

Архиєпископ Макаріос живий?

З району міста Пафос на Кипрі наспіли радіові повідомлення про те, що архиєпископ Макаріос не загинув в часі перевороту і що йому пощастило втекти з Нікозії. Як інформують з Тель Авів та Лондону, Макаріос мав передавати по радіо заклик до населення, інформуючи його, що він живий і буде продовжувати боротьбу за незалежність Кипру. На основі цих радіових повідомлень, однак, не мржна з певністю ствердити, чи Макаріос живе. Яка б не була його доля сьогодні, в нього мали вигляди усунути військовий уряд, який контролює всі важливіші пункти Кипру. Одинокою надією для Макаріоса могли бути поліційні частини, але, як інформують з кипрської столиці, командант поліційних частин Пантазіс Панделяйс вислав заклик до поліції перестати ставити спротив і підчиниться розпорядкам нового уряду.

Відзначені російськомовні підручники для вищих шкіл УССР

Київ. — „Радянська Україна" з 10 липня опублікувала повідомлення Комітету для державних премій Української ССР у справі конкурсу на здобуття державних премій УССР на 1974 р. в галузі науки і техніки. Серед праць, допущених до конкурсу з числа „підручників для вищих навчальних закладів" Української ССР, є такі підручники: 1) М. М. Лич, А. Е. Розенплетр, Г. А. Фіялко „Экономика машиностроительной промышленности" (Київ, В-во „Вища школа, 1972) і 2) О. О. Литвинов і др. „Технология строительного производства" (Київ, Вища школа, 1973). Як відзначується у повідомленні, ці підручники „висунуті Міністерством вищої і середньої спеціяльної освіти УРСР".

Як бачимо на практиці в Українській ССР вживання у високих школах російської мови, у якій видаються для українських високих шкіл підручники, що їх допускають до конкурсу і будуть навіть преміювати в УССР, стало звичайним явищем.

Появилась нова збірка про „українських буржуазних націоналістів"

Київ. — „Радянська Україна" з 5-го липня ц. р. в рубриці „Нові Книги" інформує про новини на книжковому ринку. Серед них твір Богдана Василевича „Джемесії" (Памфлети і нариси. Видавництво „Каменяр", Львів). В замітці сказано: „У памфлетах, статтях і нарисах, що ввійшли до цієї книги, ідеться про злочинну діяльність українських буржуазних націоналістів у минулому і сьогодні. Книга побудована на цікавих і незаперечних фактах, відзначається гострою публіцистичністю, пристрасним пафосом".

Знову признають нагороди за багатодітність в СССР

Москва. — Президія Верховної Ради СССР, як інформує „Радянська Україна" з 3-го липня ц. р., в турботі про спад приросту населення, „указом" з 21-го червня 1974 р. присвоїла почесне звання „Мати-героїня" з врученням відповідного ордену і грамоти Президії Верховної Ради СССР матерям, які живуть в Українській ССР і народили та виховали десятеро і більше дітей. „Високі нагороди" одержали 37 багатодітних матерів в Україні. Цій темі зменшення приросту присвячує совєтська преса чимраз більше уваги.

П'ять золотих медалей здобула харків'янка

Київ. — „Радянська Україна" з 6-го липня 1974 р. на своїй спортовій сторінці дає коротку нотатку, але „жирним шрифтом" про шістнадцятирічну українку з Харкова, школярку Наталю Попову, яка здобула п'ять золотих медалей в плаванні. Цікаво, що в один з днів дівчина встановила два рекорди СССР протягом 20 хвилин ... та пізніше поновила три всесоюзних рекорди" крім того. Її тренером є Н. Кожух, „заслужений тренер УРСР".

А. САХАРОВ, П. ЛІТВІНОВ І АМЕРИКАНСЬКІ ТА ЕВРОПЕЙСЬКІ ІНТЕЛЕКТУАЛИ В ОБОРОНІ В. МОРОЗА ТА ІНШИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ В СССР

Ню Йорк. — Комітет оборони совєтських політичних в'язнів інформує, що в липневому випуску журналу „Ню Йорк Рев'ю оф Букс" надруковано, заходами цього Комітету, односторінкове платне оголошення п. н. „Апель до світової публічної опінії". У ньому академік Андрей Сахаров, Павел Літвінов і понад сто заклинають діячів культури та науки закликають світову публічну опінію постійно вести акції в обороні політичних в'язнів в Совєтському Союзі та Чехо-Словаччині. У зверненні зокрема згадують прізвища українців Валентина Мороза, Івана Світличного, Леоніда Плюща, росіян Володимира Буковського, Конрада Любарського та чехів Мілана Губеля, Іржі Мюллера і Ярослава Сабату.

„Апель" заініціювали Павел Літвінов, як представник Ініціятивної Групи для оборони людських прав в С-ССР, Іржі Пелікан як представник журналу „Листі" (орган чехо-словацької соціялістичної опозиції) Кен Ковтс і Крис Фарлі (представники Мирної фундації ім. Бертранда Рассела в Англії) і академік Андрей Сахаров, який дав свою згоду на цю акцію. В Англії підписи під „Апель" збирали члени фундації ім. Рассела, а в ЗСА Комітет оборони совєтських політв'язнів. До цієї ініціятиви присідналися такі відомі суспільні діячі й активісти: проф. Ноам Чомський, негритянський діяч Рожер Болдвин, пацифіст о. Филип Верреген, совєтолог Тамара Дєтчер, Даніел Елзберг, письменник Говард Фаст (лавреат сталінської премії з ділянки літератури, що розійшовся з комунізмом), психіятр проф. Ерих Фромм, економіст з Бельгії Ернест Мендел, лавреат нобелівської премії з хемії Сальвадор Люрія, філософ Джордж Новак, письменниця Грейс Пейлі, науковець Лорент Шварц, проф Пітер Реддевей, журналіст І. Ф. Стовн, економіст Едвард Гольдштукер та інші.

„Апель" зокрема закликає „соціялістів, комуністів, демократів і всіх людей доброї волі" стати в обороні переслідуваних в СССР і ЧССР та пропонує ряд конкретних акцій і заходів для того щоб звернути увагу світу на долю політичних в'язнів у цих країнах. В оголошенні є фотографії і біографії Валентина Мороза, Володимира Буковського і Іржі Мюллера.

З огляду на тривалу голодівку Валентина Мороза, Комітет оборони совєтських політв'язнів, спільно з місцевою Організацією для оборони совєтських і східньо-европейських політичних в'язнів в Бостоні, був заповів на 6 липня публічну маніфестацію в обороні Мороза в Бостоні. Там мали виступити Олександер Єсенін-Вольпин — представник Комітету академіка Сахарова в обороні людських прав в СССР, Карел Кованда — студентський діяч з Праги (з часів „Празької весни" 1968 р.) Джорджс Сондерс — редактор збірника „Самвидав" і Роман Купчинський - член Комітету оборони совєтських політичних в'язнів.

Інформаційна Служба „Смолоскип" — по-англійськи

Торонто (УІС „Смолоскип"). Після довших підготовчих заходів Українська Інформаційна Служба „Смолоскип" почала появлятися також по-англійськи під назвою (Smoloskyp Information Service — Інформаційна Служба Смолоскип). Завданням Інформаційної Служби Смолоскип (SIS) в англійській мові є подавати якнайскоріше інформації про:

(1) Арешти, суди й репресії в Україні, (2) Переслідування за українські національні прояви — в літературі, мистецтві, шкільництві, тощо, (3) Подавати інформації про рух за національні і громадські права в Україні, (4) Публікувати переклади важливіших документів українського самвидаву, (5) Інформувати про оборону українських політичних в'язнів, (6) Подавати бібліографію відгуків світової преси про події в Україні.

Інформації перекладає і підготовляє в англійській мові група молодих вишколених і студентів канадських і американських високих шкіл, а головним редактором є Богдан Ясень.

Пресові повідомлення висилатиметься з Торонта або з Балтимору, наразі на біля 200 адрес найважливіших чужих пресових агенцій, газет, журналів, коломністів, коментаторів і совєтознавців. Щоби хоч частинно відтяжити великі кошти зокрема висилки летунською поштою до багатьох країн світу — „Смолоскип" установив передплату на Інформаційну Службу Смолоскипу в англійській мові у висоті $50 на рік для українських англомовної преси і зацікавлених українців.

Вже появилося п'ять випусків SIS, а протягом року буде випущено біля 50.

Кожний випуск має приблизно одну-дві сторінки машинопису і він висилається зразу після одержання вістки.

Москва протестує проти „хуліганських вихваток"

Лондон. — Перебуваючи на „гастрольних виступах" в Англії група Великого театру з Москви зустрічалася з протесними акціями переважно жидівських й інших організацій, які домагалися вільної еміграційної політики і звільнення багатьох культурних діячів і політичних в'язнів. Демонстранти роздавали під театрами окремо для цього видані летючки, виходили на вулиці з транспарентами, вели роз'яснювальні акції через англійську пресу.

„2-го липня ц. р. — інформує газета „Молодь України" з 4-го липня ц. р., — було вручено в міністерстві закордонних справ СССР тимчасовому повіреному в справах Великобританії Дж. Доббсу протестну ноту з приводу безперестанних хуліганських вихваток і провокаційних дій з боку сіоністських та інших ворожих Радянському Союзові елементів".

В протестній ноті уряд звертається англійському урядові на „недопустимість обстановки, яка створена для колективу артистів Великого театру в Англії". В ноті також погрожується, що „коли англійські власті не вживуть всіх необхідних заходів до створення нормальних умов для продовження гастролей, то радянська сторона буде змушена вирішити питання про доцільність їх продовження". Театр покищо продовжує свої „гастролі", а демонстранти свої протестні акції.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Юридична наука в УССР

Самвидавні твори в Україні, в тому зокрема всі випуски „Українського вісника" за роки 1970-1972, заповнені документами, які свідчать про систематичне правопорушування в Українській ССР. Правопорушниками являються не окремі особи, чи групи осіб, а офіційні чинники, які повинні б стояти на сторожі законів і провопорядку. Мова тут, очевидно, про міліцію і горезвісне Міністерство внутрішньої (державної) безпеки (МВД - КГБ), про прокуратуру і прокураторів і, врешті, про суди і суддів. Очевидно, Українська ССР навіть має досить задовільно опрацьоване законодавство, яке охоплює цивільні і карні справи, але в УССР, як і в цілому СССР, зобов'язує додатковий і всевладний „надзакон", який каже, що кожний закон в державі має властивості гуми і його можна розтягати згідно з вимогами „політики поточного дня".

На тлі такої реальної дійсности в УССР (і СССР) специфічну вимову має стаття про „Деякі підсумки і перспективи розвитку юридичної науки в Українській РСР", опублікований в журналі „Радянське право" за червень ц. р. В статті говориться про те, що „юридична наука в республіці досягла певних успіхів: значно зросла її роля у державно - правовому будівництві, в правовому вихованні трудящих, в зміцненні соціялістичної законности та правопорядку. За останні шість років вчені-юристи УССР зробили значний крок уперед у науковому розробленні багатьох актуальних проблем... Більш тісними стали зв'язки наукових і учбових закладів з ланками державного апарату, суду, прокуратури, господарських органів. Учені-юристи беруть активну участь у розробленні та вдосконаленні радянського законодавства".

Таке пишеться на тему правознавства, „соціялістичної законности та правопорядку" у совєтській пресі і совєтських наукових журналах. Інакшу картину дістає читач, знайомлячись з сотнями протестних листів і клопотань арештованих і засуджених українських науковців, журналістів і публіцистів, літераторів, а навіть юристів, які займали у совєтській системі видатні позиції, а тепер перебувають у концтаборах на примусовій праці за те, що намагались на практиці стосувати теоретичні засади совєтського законодавства.

Що б не писали совєтські автори на тему „розвитку юридичної науки в Українській ССР", у цій республіці, як і у всіх республіках СССР, панує суцільне беззаконня, і цього не закрити навіть сотнями опублікованих монографій з актуальних проблем юридичної науки.

Вони не самітні

В історії української діяспори і, зокрема в літописі українського поселення на північно - американському континенті, записана не одна світла сторінка подивугідних зусиль цих поселенців морально і матеріяльно допомогти своїм братам на рідній не своїй землі в боротьбі за кращу долю. З другого ж боку також і ці наші брати по той бік океану, коли тільки мали нагоду і можливість, не тільки цікавились нашою долею, але й всіляко морально піддержували нас у діяспорі. Промовистим прикладом того, що нас, нашої душі, таки справді не поділять жадні океани, було ювілейне видання „Свободи" вже в заранні українського поселення в Новому Світі, в 1904-му році, в якому надруковані привітання для „заокеанських братів" від найвидатніших постатей тодішнього часу як над Дніпром, так і над Дністром.

Але, чи не найбільш надійним і заохочуючим розвитком в цьому відношенні того самого народу на рідній землі і в діяспорі можна вважати події останніх місяців і тижнів, як дослівно вся велика українська діяспора солідарно та найбільш масово і рішучо виступила в обороні тих, що їх окупаційні режимники в Україні гноблять і переслідують. Масові віча і демонстрації, включно із десятитисячною маніфестацією біля пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні в червні цього року та, останньо, тисячний похід вулицями Ню Йорку минулої неділі для започаткування Тижня Поневолених Націй, масові листи і протести до міжнародних установ, численні публікації про переслідуваних, щораз більше інформацій про них в чужомовній пресі та передавані про це вістки в Україну доступними нам засобами, включно із проклямаціями та заявами відповідальних репрезентантів наших країн — усе це в більшій чи меншій мірі таки продирає всілякі заслони і цензури та доводить до відома наших поневолених братів, що вони не самі і не опущені на призволяще окупанта і гнобителя та що в світі вже лунає могутній голос в їхній обороні.

Цей голос і ці заходи в обороні поневоленого нашого народу ми можемо і повинні тільки збільшувати і скріплювати.

Президент Ніксон підписав закон, який надає для Конґресу більші повновласті

Вашинґтон. — Минулої п'ятниці, 12-го липня, президент Ніксон підписав закон, який надає Конґресові більші повновласті відносно державного бюджету. Підписуючи цей закон, Президент заявив, що це найважливіша бюджетова реформа від створення Конґресу ЗСА та що з допомогою цього закону Білий Дім і Конґрес спільно зможуть зменшити видатки федерального уряду та вести боротьбу проти інфляції. Згідно з пропозиціями цього закону, Конґрес кожного року виготовлятиме свою версію державного бюджету, а не тільки схвалювати, відкидати, чи змінювати пропозиції Білого Дому. Закон передбачує створення нових комісій в обох Палатах Конґресу, які занимались б бюджетовими справами, та створення спільного бюджетового бюра, яке координувало б діяльність цих комісій. Підписаний Президентом закон встановлює, що від 1976-го року фіскальний рік починатиметься 1-го жовтня, а не 1-го липня, як це було досі. Крім того, закон обмежує право Президента ЗСА „заморожувати" фонди, схвалені Конґресом. В минулому часто траплялося, що Конґрес схвалив суму грошей на дану ціль, але Президент мав право цих грошей не видавати, що доводило до частих конфронтацій між Білим Домом і законодавцями.

Я. Гайвас

НОВА СИТУАЦІЯ ВИМАГАЄ НОВИХ МЕТОД

Либонь нічого так дошкульно не відчуваємо, як потребу річевої, вичерпної, всебічної й відважної дискусії над підставовими проблемами нашого життя, в першу чергу в Україні, а відтак — діяспори. А тих проблем так багато; життя приносить щораз нові події, нові ситуації, а з ними й нові проблеми, починаючи з вивчення існуючого стану, його підґрунтя, сил які його викликають і творять, а кінчаючи розвитковими тенденціями, різними можливими варіянтами дальшого розвитку та програмуванням наших завдань на завтра і післязавтра.

Не можна сказати, що в нас дискусії немає, вона є, але вона зрідка доходить до того пункту, де дискутуючі узгіднюють свої позиції, або вияснюють свої протиріччя, і з нього можуть іти далі. Крім цього наші дискусії занадто займаються особами, замість проблемами, або перемішують їх так, що не знати, де є особиста „вендетта", „відплата", спроба „комусь наступити на нагніток", а де висвітлювання проблеми. Таке вмогування персональних симпатій, чи антипатій, хоч з людського боку зрозуміле, до вияснення проблеми нічого не дає, навпаки її затемнює, комплікує, або взагалі внеможливлює розв'язання. Через те наша дискусія, спалахнувши тут, чи там, навіть зі значними початковими успіхами, падає, як птах з підбитими крилами. Саме тепер з'явилися познаки, що в нас такий „спалах" надходить, і тому висловлені тут узагальнення мабуть „на потребу".

Теж треба нам берегтися завороженого кола, через що ми завжди повертаємося до тих самих проблем: Нераз дискутували довго, дискутувало багато людей, здається до чогось дійшли і шлях відкритий до нових обріїв, та, знечев'я, ми навіть не зчулися, як опинилися в старій плетінці і на утоптаних стежках.

Ми ще не стали силою, — хоч у близькому, або дальшому майбутньому нею сподіваємося стати, і це в основному від нас залежить, — вага якої впливає на розвиток подій. Але ми і не те, що можна з рахунку списати, на що можна не звертати уваги. І це стосується нас у світі, а ще більше, очевидно, нас на рідних землях. Сама наша присутність, сам факт, що ми не склали зброї і не сходимо з поля бою творить з нас дійсний співчинник. Ми не підняли руки вгору, ми не перестали існувати, як хтось, з ким вже не треба сьогодні або завтра рахуватися. Але так, як ми є чимось у чужому рахункові, так ті сили, що проти нас, мусять бути у нашому рахункові. Ми не ізольовані від світу і не живемо в теплярняних умовах і тому не можемо діяти у відірванні від того всього, що діється навколо.

Розвиток подій у світі показує нам, що немає прямої лінії вгору, або вниз, що постійно є „відступи й наступи", що ситуація в світі постійно в „трикутнику": конфлікт - відпруження - конфлікт, або коли хтось хоче: відпруження-конфлікт - відпруження. Ні один, ні другий стан — ні не остаточний, ні не тривалий, тому нам нічого попадати в паніку, або „міняти віхи", бо проти наших бажань наступило одно, чи друге. Важке положення українського народу можна переломлювати й виходити на твердий ґрунт не плентанням у хвості великих міжнародних подій, які мінялися й мінятимуться несподівано, й ми ніколи не знаємо напевно, чи дана ситуація, наприклад остання поїздка Президента до Москви, є тільки якийсь тимчасовий маневр, чи вона вказує на довготривалу політичну лінію. Отже базувати свої пляни й працю на такому не слід та й небезпечно. Це все треба враховувати включати в свої рахунки, бути готовим використати чи протиставитися, тобто намагатися мати ініціятиву в своїх руках, а не впадати в стан залежности й „слідом за дідом" повертати стерно свого корабля сюди або туди.

Сьогодні ми живемо в добі, каже дехто, мирного співіснування, дехто, як знаємо, навіть пропонує перехід „від співіснування до кооперації". Багато з нас стурбовані тим станом, бо, справді, як же нам бути? Що нам далі робити? Які наші перспективи на безпосереднє і ближче майбутнє? В сумніви попадають в першу чергу ті, які постійно зв'язують наші можливості з конфліктами, напруженням, ударами тощо. А воно не повинно так бути. Бо ж наш нарід, як і всі інші поневолені народи в СССР, живе, творить, розвивається, іде вперед, або є змушений відступати без огляду на таке, чи інше міжнароднє положення. Очевидно, що большевики намагаються те положення використати для своїх внутрішніх цілей, але чому б нам не робити цього самого?

„Мирне співіснування" — це іншими словами мирна конкуренція, це дальше змагання ідей, систем, концепцій, людської творчости й трудолюбивости, організації праці і її видайности; це боротьба, в якій ллється піт, а не кров. „Мирне співіснування" теж хтось виграє, а хтось програє. Виграє, ясно, той хто має кращу ідею, кращу концепцію життя для народів і людей, хто краще працюватиме. Чи в такій ситуації наші шанси й можливості мали б маліти? Якраз навпаки! Ми маємо всі шанси просовуватися вперед і здобувати позиції. Ахіллова п'ята большевизму це його життєва концепція і його невміння на її непридатній базі організувати й розбудовувати життя у всіх його виявах і галузях. Отже, чому ламентувати, чи попадати в паніку? Треба тільки краще працювати та працювати, враховуючи змінені умови.

Ми поборюємо російську гегемонію над іншими народами та комуністичну доктрину не тому, що вони російські, що ми їх не любимо, а тому, що вони виявили й виявляють свою непридатність, що вони приносили й приносять лихо усім народам і мільйонам людей без огляду на колір їхньої шкіри, релігію, минуле. Большевизм і російський імперіялізм є колодою на шляху розвитку поневолених ними народів і цілого людського роду до побудови нового міжнароднього і внутрінаціонального ладів. На наших очах світ вступає на вищий рівень розвитку, на якому всі народи матимуть ті самі права й можливості, на якому немає „старших братів" і покровителів, „мудрих народів-учителів" і „вдячних народів-учнів", що мали завжди стояти навколішках, немає „мови великого Леніна", тим самим „найкращої і найпередовіщої мови в світі", при якій усі інші є другими, третіми, є служками.

Саме це є базою нашої праці і нашої неминучої перемоги. Всяка ідея, в відсталості і непридатності якої переконаються люди, не встоїться. Не гірше нас знають це большевики. І тому вони з одного боку нібито проповідують „ідеологічну боротьбу", а з другого боку, на ділі, тікають від неї, не допускаючи до конфронтацій, до виміни, до відкритої дискусії.

Це все факти щоденного життя. Власне вони кожного, що хоче й уміє їх бачити, переконують у зростанні, тужавінні наших шансів і можливостей, а не навпаки.

В. Чапленко

ЩО З КОЗАЦЬКИМ ЗАПОВІДНИКОМ НА ОСТРОВІ ХОРТИЦЯ?

Відійшли в минуле 60-ті роки нашого сторіччя, роки, коли внаслідок боротьби у Москві верховод за владу трохи послабнув був мертвих похват на горлі українського народу, і як відгук тих років до нас доходить тепер, у 70-их роках, тільки стогін наших активних патріотів, ув'язнених у мордовських таборах та у жахливій володимирській в'язниці, де мучиться В. Мороз.

Тож природно виникає питання: „А яка ж доля здобутків чи хоч корисних для нашого народу починів, що виникли у тих 60-их роках?" Це ж було друге після 20-их років за півсторіччя большевицького режиму десятиріччя, коли український нарід зідхнув був вільніше!

Мене, як січеславця, зокрема цікавить доля проєкту створення козацького заповідника на Дніпровому острові Хортиця. Є в мене книжечка Миколи Киценка „Хортиця в героїці і легендах", що її видало січеславське (дніпропетровське) видавництво „Промінь" 1967 р. У цій книжечці йде мова про той проєкт. Звичайно, створення козацького заповідника мусіло б бути вмотивоване відповідним поцінуванням історичної ролі українського козацтва, але Киценко зробив це так, що, як кажуть, і пальці знати. А втім, ці „знаки" від „пальців" не можна класти на карб самого Киценка, — багато заважила в цьому сама постанова Ради міністрів УРСР з 18 вересня 1965 р. „Про увічнення пам'ятних місць, зв'язаних з історією запорізького козацтва", а також втручання в справу видання цієї книжечки різних партійних цензорів „на місцях". Річ у тому, що згадане вище поєднання двох десятиріч - 20-их та 60-их років ще не означає, що це були рівнозначні десятиріччя. Якщо в 20-их роках М. Грушевський міг працювати на повний розмах свого наукового генія, тоді ж видано десятий том його „Історії України - Руси", то в 60-их роках про нього вже не можна було навіть згадувати без лайок, а спроба М. Брайчевського повернутись до об'єктивного, навіть з клясовим підходом розуміння історії України та українського козацтва і їхніх взаємин з Московським царством могла появитися тільки як „захалявна" праця (маю на увазі його „Приєднання чи возз'єднання?").

Але вже на рахунок Киценка треба покласти безладність викладу відповідного, хай і примусового матеріялу та фальшиву патетику, сказати б, „довженківського характеру". У книжці маємо передмову під заголовком „Замість передмови" та шість основних розділів, але різні заголовки цих розділів нічого не „розмежовують", фактичний матеріял у них перемішано з різними невідповідними до теми книжки даними, з повторюванням раніш сказаного тощо.Тим то й розглядати зміст цієї книжки доцільніше не за розділами, а за окремими проблемами й моментами, заторкнутими в ньому.

Передусім треба сказати про оту постанову Ради міністрів УРСР у справі Хортицького заповідника. Її зміст Киценко переповів своїми словами і чомусь подав як епіграф, надрукований курсивом, на початку свого „Замість передмови", про цей її зміст він згадує і в інших місцях своєї книжки, зокрема в останньому розділі, але ніде він не подає її повністю й дослівно. Тим то мені доводиться навести відповідне місце з отого його епіграфа: „Постанова відзначила велику прогресивну роль запоріжців в історії братніх українського й російського народів, у справі возз'єднання України з Росією, вказала на необхідність збирання, систематизації і збереження монументальних, окремих споруд, матеріялів, музейних цінностей, які зв'язані з життям і бойовими діями січовиків, з процесами і явищами козацької республіки".

Але ця постанова була б не большевицького, якби підней не підведено було „ініціятиви трудящих" (хоч усім відомо, що справжня ініціятива трудящих там неможлива). На стор. 70-71 Киценко згадує й теж переповідає своїми словами „листа запорізьких обласних організацій" з 17 серпня 1965 р. (тобто за місяць перед постановою Ради міністрів). З цього листа довідуємося, що задум щодо створення козацького заповідника було пов'язано з 200-річчям м. Запоріжжя, що припадало на 1970 р. Автори цього листа теж покликаються на „велику прогресивну роль, яку відіграло запорізьке козацтво... у возз'єднанні Укра їни з Росією", але, крім того, ще й „просять Раду міністрів УРСР підтримати ініціятиву трудящих"... То інша справа, що українські патріоти могли привітати ідею створення такого заповідника. Адже маляр Заливаха навіть з мордовського табору запитував в одному з своїх листів: „Що нового робиться у вас там щодо монументальної пропаґанди для увіковічнення пам'яток Запорізької Січі? Читав у газеті про постанову" („Лихо з розуму", Париж, 1967 р., стор. 70). Та й Киценко пише про те, що „тисячі листів, мільйони голосів схвалюють цю постанову" (стор. 70).

У багатьох місцях своєї книжки Киценко розглядає та описує вигляд самого острова Хортиці.Він передусім дав „заспів" у видавничій нотатці — рекомендації, яка разом з тим є й першим зразком його „довженківської" патетики. Ось частина її: „Хортиця!.. Співуча (? — В. Ч.), легендарна, героїчна (? — В. Ч.)... Яких тільки образних слів не добирає народ, щоб висловити своє захоплення цією славною землею! Овіяна леґендами далекого минулого, сповнена героїки часів запорізького козацтва, прославлена в роки громадянської і Вітчизняної воєн, Хортиця завжди була близькою і дорогою радянським людям". Між іншим, на цій Хортиці ніколи не було Запорізької Січі, а які там „радянські люди", це я знаю з початку 30-их років, коли їздив до м. Запоріжжя шукати праці на новозбудованому алюмінієвому заводі: вони витріщали очі й удавали, що не розуміють мови української мови.

Щодо „далекого минулого Хортиці, то він пише передусім так: „З давніх - давен Хортиця — земля руська", розуміючи під цим останнім словом теперішню офіційну інтерпретацію давньої єдности „руського народу". Після цього абзацу він навів свідчення Константина Порфіроґенета про те,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЕВРОПЕЙСЬКІ ЦІНИ

В Америці в повному розпалі гаряче і вогке літо, і не одному може здатися, що, — за висловом поета, — „рай лежить десь там, за океаном". Якщо мати на увазі Західню Европу, як дуже цікавий об'єкт для туризму, то треба зазначити, що туристичне раювання там дуже дороге і ціни на все зростають із швидкістю лету феєрверку. Інфляція в Америці й частково в Канаді є порівняно малою супроти величезної інфляції у Італії, Франції й частково в Західній Німеччині; почали підвищуватись ціни на харчові продукти й одяг у Еспанії і Портуґалії, те ж саме, лише може більшою мірою, в Англії.

Літак приземлився в Парижі, Лондоні, Мадриді чи Гельсінках. Що далі чекає туриста, якщо він наперед не заплатив солоних грошей за групові керовані екскурсії з обов'язковими двоспальними кімнатами? Найновіші цінники з кількох країн такі: В Еспанії, у всіх більших містах, готелева кімната денно із сніданком, який є обов'язковим (булочка з маслом, ложка конфітури, кава з молоком) коштує від 10 дол. і вище; спати в трохи дешевших „готелях" не рекомендується з огляду на санітарні умови.

У Портуґалії, в Лісбоні, кімната на одно ліжко без сніданку — від 12-15 дол. і вище, в готелі „Рома" у Лісбоні 16 дол., до чого треба додати ще на „чай", зате обіди й вечері — відносно дешеві кругло 3-3.50 дол.

У Франції цього літа кімната в гарному готелі в Парижі — від 16 дол. і вище за один день без сніданку; у дешевших готелях — від 10 дол. У відомому паризькому „Ля Бурдоне" кімната коштує 17дол. 50 ц. денно; середній обід коштує від 3.50 і вище, вечеря від 7 дол. і вище, як у ресторані „Монт Блян"; „чайових" домагаються до 15%.

У Німеччині ціни на кімнату в готелі хитаються від 9 до 16 дол. денно; у мюнхенському готелі „Пенза" — 16 дол., із сніданком. Обіди коштують від 3 до 6 дол., вечері від 4 до 8 дол., якщо харчуватись уміркованo.

У Англії середні готелі з двома спальними місцями в одній кімнаті коштують від 5-6 до 10 дол. денно, включно з обов'язковим сніданком, а в „Роял Вестмінстер", де турист дістане й приватну лазничку — 12-18 дол. денно від особи. У популярних „пабах" можна дістати обід („ланч") за 2-3 дол., можна задовольнитися й „порк пай" (з дуже малою кількістю запеченої свинини) за 1 дол. 50 центів; коли ж хтось забажає мати добру вечерю, включно з склянкою „середняцького" вина, то повинен враховувати, що його гаманець спорожніє на 10 дол. плюс „чайові" за одну особу.

Готелі в Норвегії дуже дорогі — від 20 до 35 дол., харчування значно дешевше; у Фінляндії готель — від 10 дол. і вище, харчування відносно дешеве, за виключенням овочів і городини. Звідти можна — навіть без особливої візи — на кілька днів поїхати до СССР, лише до Ленінграду, і там турист відчує, що „комунізм" не дає жадної поблажки закордонним туристам щодо цін, а в готелях бракує не лише ввічливої обслуги, а навіть паперу. У Швеції готелева кімната для однієї особи коштує тепер кругло 10 дол. і вгору, для двох — 16-17 дол. Все дуже дорого у Швайцарії, значно дорожче, ніж минулого року, коли й так ціни були високими. (п.).

(хд)

ПЕРЕКЛАДАЧ

(Замість фейлетона)

Я був за перекладача. Розуміється, перекладав не квашені огірки з капустою, а мову президента Америки під час його подорожі до СССР. Цього клопоту не бажав собі, але друзі натиснули на мене. Кажуть, українській еміграції на цьому залежить, нам треба пропихати між великі триби нашу визвольну справу; кожний еміґрант мусить бути амбасадором українського народу, і т. п.

Я погодився. Мене зараз же викликали до Вашинґтону на перевірку; прийняв присягу, а тоді підійшов до компютора, який виконує обов'язки астролога, передбачує. Я тикнув у дірку компютора п'ятку, потиснув на ґудзик і, зачекавши хвилинку, чую такі слова:

„Під час місії аналізуй ситуацію і, вживаючи методи передбачення та плянування, уникай проблем. Якщо ж непередбачене станеться, то негайно переключайся на випрацювану раніше практичну резолюцію. Завжди пам'ятай про можливу критичну хвилину, коли ти, падаючи голим тілом на колючі шпильки їжака, не годен будеш раптово пригадати подробиці незаплянованої ситуації на час місії. Тримай язика за зубами!"

Крім останньої фрази я нічогісінько не розумів. А як же я буду перекладати „русский язик", тримаючи свого за зубами?!

Але нема ради, ми вже в літаку. Він ніс нас між хмарами й понад хмарами аж до Москви. Тут організовано штучні зустрічі й почалися переговори, також, на мою думку, штучні, сперті на хитрощі, що в російській мові зветься „надувательством".

Я сиджу між Брежнєвим і Президентом. Почались дипломатичні переговори й моя місія.

Президент до Брежнєва: Льоня! Чому ти не випускаєш жидів? Хай їдуть до Ізраїля. Араби й так їх там прикінчать.

Перекладач: Чому ти заводишся з українцями? Їх 40 мільйонів! Як прорвуть то всім вам буде „капут". Зроби те саме, що Англія й Франція зі своїми колоніяльними.

Брежнєв: вони домагаються власної держави.

Перекладач: (повторив слова Президентові).

Президент: Хай мають. А що в тому злого? Ваша конституція це їм гарантує.

Брежнєв: Скажи Президентові, що він чудак.

Перекладач: (п е р еклав дослівно).

Президент ласкаво усміхається. Прийняв це, як дружній „сюржик", і каже: маєш, Льоня, рацію. Ти мене здорово надув на пшениці...

Брежнєв вдоволено посміхається: А ви мого батюшку царя не надули? Аляску за центи віддав. А тепер ми рівні.

Президент: Що він каже?

Перекладач: Він в справі українських політичних в'язнів, які перебувають в Сибірі й Алясці... Товариш Брежнєв домагається також, щоб Америка перестала експлуатувати мільйонову українську еміґрацію та дала їй можливість повернутись „на родіну". А якщо — ні, то Росія пошле військо і визволить своїх братів.

Президент: Скажи, що я приїхав, щоб п р о голосити мирне співіснування.

Перекладач: Президент каже, що він за українських скитальців готовий кинути на Москву таку саму бомбу, як на Гірошіму!

Брежнєв: Скажи Президентові, що він приїхав для того, щоб задовольнити акулів з Волл стріту та генералів у Пентагоні. Про підписання умови на контролю озброєння хай не мріє.

Я так і сказав.

Під час прийняття дзвеніли тости:

Брежнєв: Я здоровлю американський народ зі святом 4-го Липня — Днем Незалежности.

Президент, дякуючи Брежнєву за побажання, виголосив коротку промову, яку я переклав так:

— Америка також бажає поневоленим народам на всіх просторах, окупованих Росією, мати свій день визволення. Президент Америки вірить у лист Солженіцина, в якому він дораджує покінчити з російським імперіялізмом, дати волю народам України, Білорусі, Балтики, Кавказу так, як це зробила королева Англії зі своїми колоніями; а якщо — ні, — то прийде „визволення знизу", тобто шляхом революції. Американський уряд це має на увазі, тому щорічно влаштовуємо Тиждень Поневолених Націй.

Брежнєв скипів! Почервонів, як парений рак. Він шпурнув від себе наповнену чарку, приготовлену на черговий тост, і з того часу почалася тотальна неув'язка:

КҐБісти схопили і попровадили американського журналіста; пані Президентову не пустили на московський базар, а ТАСС оголосив для населення повідомлення, що дружина Президента почувається втомленою і відмовилася йти на базар; телевізійні й радіо передачі американських кореспондентів про перебування Президента на візитації в Росії цензори виключили — заборонили.

Повернувшись додому, один американський кореспондент написав так: „П'ять томів книжок, надрукованих про заборону вільного слова й преси в СССР не переконали б нас так, як те нахабне виключення телевізійної передачі".

А я, щасливо повернувшись з цієї подорожі, сказав своїм друзям: місію перекладача я виконав. Про її успіхи український нарід довідається тоді, коли на сторінках преси появиться цей репортаж.

ЩО З КОЗАЦЬКИМ ЗАПОВІДНИКОМ НА ОСТРОВІ ХОРТИЦЯ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

що на Хортиці зупинялись... руси - варяги, як пливли „із варяг у греки", а з цього виходить, що вона була швидше скандинавська, ніж „руська" в пізнішому значенні цього слова. Першим хортицьким „героєм" у Киценка виступає київський князь Святослав, що його там убили печеніги. Цю „героїчну смерть" Святослава Киценко змальовує за допомогою великої цитації з белетристичного твору С. Скляренка, з роману „Святослав", теж написаного в дусі офіційного псевдоісторизму як „князя Русі", хоч він сам себе називав, за свідченням Лева Діякона, „тавроскитом", а це в його етимології означає „чуприндир", тобто те саме, що й „козак" (Для Киценка слово „козак" ще й досі „тюркське слово, що означає „вільна людина"). Як відомо із свідчення того ж таки Лева Діякона, Святослав мав на голові козацького оселедця - чуприну.

Історія українських козаків у Киценка подана як суцільна ф а л ь сифікація. Навівши у своїм „Замість передмови" з ф альшоване висловлювання К. Маркса про те, що Запорізька Січ була „вільною козацькою республікою" (у Маркса сказано „християнська" козацька республіка"), згадавши похвали „вільності й рівності" козаків, наявні в писаннях Герцена, Чернишевського, Репіна, Киценко в наступних розділах, всупереч цьому, навіть засновника першої Січі на Малій Хортиці Д. Вишневецького „змальовує" як жорстокого феодала, який нібито не мав нічого спільного з пісенним Байдою, що був, мовляв, справжнім народним героєм. З цією метою (щоб показати „клясове розшарування" козацтва) він написав, що цариця Катерина, скасувавши Січ, насправді покарала тільки рядових козаків, а „к о м а н д н ий склад" п о н агороджувала землями, хоч він і зміг назвати тільки одне нібито козацько - старшинське прізвище, а решта нагороджених землями мають російські прізвища, тобто люди, які не мали нічого спільного з козаками. Але найцікавіше те, що з історії українського козацтва він залишив тільки двох справжніх гетьманів — П. Сагайдачного та Б. Хмельницького, а щоб заповнити цю „порожнечу", називає другорядних ватажків, навіть напівлегендарних, як от Тарас Трясило, та тільки полковників. Фігурують у нього на цьому порожньому місці"... і літературні образи — Вульба та Кубенко й ще якийсь там персонаж із Г о г о левого „Тараса Бульби". І цей „список" він повторює декілька разів. Перший натяк на такий „добір козацьких героїв" зробили запорізькі партійні бюрократи в отому листі до Ради міністрів, згадавши в ньому „видатних п р о г р есивних діячів — Хмельницького, Наливайка, Сірка, Сулиму та інших" (стор. 71), а сам Киценко надав цьому „доборові" такого вигляду (подаю з його порядком переліку): Б. Хмельницький, І. Сірко, П. Сагайдачний, М. Кривоніс, Т. Трясило, І. Богун, Д. Нечай, І. Сулима, К. Косинський, С. Наливайко. Це такі скульптурні образи мали бути поставлені в заповіднику, плюс іще скульптурні образи Байди, Мамая, Бульби, Марусі Богуславки, Голоти... Приточив він до історії українського козацтва і більшовицьке „червоне козацтво" на чолі „з легендарним командиром" Примаковим (не згадав тільки, що Примакова Сталін розстріляв так само, як і його шуряка Юрія Коцюбинського). А от російських царів Івана Грозного (Лютого), Петра І Киценко згадує без будьяких критичних застережень. Згадує навіть „временщика" Мініха... Взагалі про історію Московського царства він пише тільки в похвальнім тоні, називає давню Москву „переможною", мовляв, „хай поступово, але продовжувала набирати сил, міцніла, розправляла свої богатирські плечі"... (стор. 17).

Конкретніше про проєкт заповідника він пише в останньому розділі. Він інформує, що „влітку 1966 уряд України затвердив генеральний плян забудови Запоріжжя, а проєктна група на чолі з головним архітектором С. Василевським виставила на огляд трудящих столиці проєктні пропозиції"... У книжці репродуковано знятки із скульптурних зображень Тараса Бульби та групи „Козаки в дозорі (... „на чатах?" — В. Ч.), що їх запроєктував В. Дубінін. Уміщено в книжці й плян наявности історичних місць на о. Хортиці, а з позначок на цьому пляні видно, що за такі „місця" автори проєкту вважають не тільки пам'ятки з часів запорізького козацтва, а й якісь там сліди з російсько-турецької війни 1735-1739 р.р., з „громадянської та Великої Вітчизняної воєн" (великі літери авторові — В. Ч.), тобто те, що „тематично" до ідеї козацького заповідника не належить. Але все це мало бути відбите в пам'ятниках та спорудах заповідника, як це видно з переліку „тематики", поданого на стор. 77 як „першої частини комплексу". У „другій частині комплексу" запроєктовано навіть реконструкцію Чортомлицької Січі, з козацькими куренями, з січовим майданом тощо.

Щодо пам'ятників як таких, то Киценко цитує записника О. Довженка, який ще раніше запроєктував був їх побудову як свої „мрії". Перша його „мрія" була така, щоб біля „Золотих воріт" — Дніпрового шлюзу — стояв пам'ятник людині, чий геній освітив і перетворив увесь запорізький край, — Володимиру Іллічу Леніну" („тепер цей пам'ятник прикрашує місто", зазначив тут Киценко). Друга Довженкова „мрія" була про пам'ятник Б. Хмельницькому, який, мовляв, „звідси починав свій великий історичний подвиг — возз'єднання України й Русі" (тут Киценка зазначив, що „розкриттю цієї ідеї присвячено ввесь меморіяльний комплекс"). Третя Довженкова „мрія" — пам'ятник князеві Святославу...

Але що з цих „мрій" та проєктів здійснено? Що з тим козацьким заповідником? Чи не „прикрашує" його ще й досі тільки отой пам'ятник В. І. Леніну? Адже „син України" Л. Брежнєв „своєчасно" припинив „ідеалізацію" минулого України, передусім козацького минулого! А на суді І. Сокульського в м. Дніпропетровському підкреслювано, що „український буржуазний націоналізм найвиразніше виявляється в ідеалізації козаччини". Як відомо, цей „злочин" закинуто навіть Петрові Шелестові. Багато промовляє в цьому розумінні й звільнення з роботи в Інституті історії Академії наук Брайчевського, Апанович та інших українських істориків.

На поставлені вище питання та оці сумніви у мене відповідей та інформацій немає. А той факт, що в солідній монографії „Д. І. Яворницький" М. Шубравської, виданої в Києві 1972 р. (але написаної 1960-1968 роками), немає ні про цей проєкт, ні про книжку М. Киценка найменшої згадки, підказує здогад, що з усього цього, мабуть, вийшов... пшик. Адже Яворницький та історія Січі Запорізької — це нерозривний „комплекс". Та й Киценко вмістив у своїй книжці його портрет.

Започатковано Академічне Об'єднання Українок

(Закінчення зі стор. 1-ої)

річ професіоналісток. Зустріч була дуже успішна, і тоді вибрано „Комітет ад гок", який мав би розглянути форму гуртування професіоналісток та опрацювати статут майбутнього товариства. Опісля, 30 березня 1974 р. скликано основуючі збори, на яких „Комітет ад гок" прочитав проєкт статуту, що його прийнято майже без змін. Тоді також вибрано Номінаційну комісію, яка мала б підшукати членів Управи. Вкінці, 1 червня 1974 р. відбулись перші Загальні Збори, на яких вибрано таку Управу: Анна Вайда — голова, Люба Онуферко — містоголова, Христина Вілинська — секретарка, Марта Федорів — скарбник, вільні члени — Христина Турченюк, Мирослава Новаківська і Рената Шаран - Олеарчик. Вільні члени є рівночасно головами Комісій, а саме: Комісії Статутової, Комісії Програмової і Комісії Членства. До Контрольної комісії вибрано: Марту Тарнавську, Лесю Дяченко і Оксану Годованець. До Номінаційної комісії: Марту Шиприкевич, Зою Корсунь і Марту Кохановську.

На терені Філядельфії і її околиць є около 100 професіоналісток. 40 із них вже виповнили запитники і брали участь в нарадах. Комісія членства доложить усіх старань, щоб з часом притягнути до „Академічного Об'єднання Українок" всіх тих, які досі стоять осторонь.

Організування професіоналісток це новий крок в діяльності українського жіноцтва. З одного боку — цей рух виявляє прагнення українки до самодосконалення, поширення світоглядових обріїв, а також поглиблення своїх духових та інтелектуальних якостей, а з другого — це конструктивний крок до вищого рівня служіння своїй українській спільноті в ім'я всенаціональних інтересів.

Лідія Дяченко

Сенатська Вотерґейтська Комісія видала свій остаточний звіт

Вашингтон. — У суботу, 13-го липня, Сенатська Вотерґейтська комісія закінчила свою діяльність виданням остаточного звіту, який складається із 2,217 сторінок. Закінчуючи своє 17-місячне слідство, Комісія зазначила, що в своїм звіті не старалася доказати вини чи невинности президента Ніксона та його дорадників, бо мандат цієї Комісії уповноважував її тільки розглянути Вотерґейтську та споріднені справи та рекомендувати закони, які в майбутньому запобігли б подібним нарушенням законів. Крім того, Комісія натякнула, що не може точно визначувати хто провинився у Вотерґейтській афері та в інших справах, бо ці справи є тепер під розглядом Юридичної комісії Палати Репрезентантів і спеціяльного прокуратора Леона Яворського, а будь-які висновки Сенатської Вотерґейтської комісії могли б вплинути на рішення Юридичної комісії та спеціяльної прокуратури.

У своєму звіті Сенатська Вотерґейтська комісія помістила 35 рекомендацій, які мають на меті запобігти майбутнім Вотерґейтам тощо. Між рекомендаціями є, наприклад, пропозиція створити постійний пост „незалежного прокуратора", який справді виконував би ці функції, які тепер виконує спеціяльний прокуратор Яворський, тобто, розглядав би здогадні нарушення закону виконавчою частиною федерального уряду. Комісія висунула цілий ряд пропозицій щодо змін у законах, які стосуються виборчих кампаній та їх фінансування. Ці реформи мали б запобігти таким нарушенням, які були, наприклад, поповнені в 1972-му році Комітетом для перевибору Президента та виборчими комітетами деяких законодавців, республіканців і демократів. Але Сенатська комісія в своєму звіті зазначила, що Крайові комітети Республіканської та Демократичних партії були цілком непричетні до цих проступків.

Хоча Сенатська Вотерґейтська комісія, яка складалася із 4-ох демократів і 3-ох республіканців, признала, що після 17-ох місяців слідства їй не пощастило категорично встановити хто наказав влом до головної квартири Крайового Комітету Демократичної партії, то заявила, що існують деякі докази, що колишній генеральний прокуратор Джон Мічелл, який тоді був головою Комітету для перевибору Президента, „неохотно" погодився на цей влом і що є доказом, що про пляни влому знали деякі високі службовці в Уряді президента Ніксона.

Звіт Сенатської комісії не містив жадних натяків, що її члени погоджуються з твердженням колишнього правного дорадника Білого Дому Джона Діна, який твердить, що президент Ніксон був причетний до спроб затаїти Вотерґейтську аферу. Але день перед оприлюдненням цього звіту кілька членів Комісії заявили на пресовій конференції, що не можуть сказати, що Дін був недостовірним свідком.

У звіті Сенатська Вотерґейтська комісія висловила надію, що виявлення нею „корупції, обману та надужиття влади" спонукає американський народ вимагати „вищого стандарту поведінки від публічних службовців і від бизнесових та професійних лідерів." Комісія також надіється, що Америка повернеться до тих демократичних ідеалів, які були встановлені 200 років тому, та що знову заіснує атмосфера, в якій пошанівок до законів та моральности є головними принципами.

Речники цієї Комісії повідомили, що майже всі інформації, зібрані протягом останніх 17-ох місяців, були передані Юридичній комісії Палати Репрезентантів, яка розглядає можливості формального обвинувачення президента Ніксона, та спеціяльному прокураторові Яворському.

Делеґація чикаґського Відділу УККА в сен. Персі

Чикаґо (М.П.) — Заходи Управи Відділу УККА в Чикаґо побачитися зі своїми сенаторами в час всенаціональної маніфестації у Вашингтоні, не увінчалися успіхом з огляду на їх відсутність цього дня в столиці. Канцелярії ж обох сенаторів відгукнулися на ці заходи дуже позитивно. І вже 29-го червня делеґація відділу УККА в складі: д-р Ю. Куляс, п-і Л. Шандра, і У. Цалевич, о. М. Бутринський та інж. О. Пошиваник — була прийнята сенатором Персі в Чикаґо.

Голова Управи Відділу д-р Ю. Куляс, перш усього поінформував сенатора про повне об'єднання американських громадян українського роду в своїй праці взагалі, а в справі допомоги репресованим братам в Україні зокрема. Відзначуючи велику працю сенатора в справах радіо „Вільна Европа" і радіо „Свободи"; допомоги литовській матері відомого Кудірки та взагалі — голова Управи просив сенатора про допомогу В. Морозові й іншим переслідуваним українським науковцям. Сенатор виявив велику обізнаність з цими справами і, звертаючи увагу на трудноці його заходів перед московськими представниками, — заявив, що зробить все в його силі, щоб допомогти всім, а зокрема В. Морозові.

Уже в найближчому часі відбудеться подібна зустріч з демократичним сенатором Стівенсоном.

При кінці зустрічі, голова Управи Відділу вручив сенаторові Персі, який є потенційним кандидатом на президента з рамени республіканської партії — меморандум в згаданій справі та зроблено спільну знімку.

Потрібно щоб всі Управи Відділів УККА в ЗСА, зустрінулися із своїми сенаторами і конґресменами у цій життьовій для нас справі.

Лава присяжних рішила, що Джон Ерліхман винний

Вашингтон. — У п'ятницю, 12-го липня, лава присяжних рішила, що колишній головний дорадник президента Ніксона для внутрішніх справ Джон Д. Ерліхман і три інші особи є винні у змові нарушити громадянські права психіятра Люїса Філдінґа, який лікував Даніеля Еллсберґа, викрадника так званих „Пентаґонських документів". Усім чотирьом доказано причетність до влому до канцелярії д-ра Філдінґа 3-го вересня 1971-го року. Метою влому було здобути очорнюючі інформації про Еллсберґа. Лава присяжних також рішила, що Джон Ерліхман тричі фальшиво свідчив перед великою федеральною лавою присяжних та перед працівниками Федерального Бюра Інвестиґації. Максимальну кару, яку Ерліхман може одержати за ці проступки, є 25 років ув'язнення та грошову кару в сумі 40,000 долярів, але дійсна кара правдоподібно була б багато менша. Ерліхман і його адвокати заявили, що внесуть апеляцію до вищого суду та сподіваються, що апеляційний суд докаже його невинність. Засуджені разом з Ерліхманом за влом до канцелярії д-ра Філдінґа були також Г. Ґордон Лідді, Бернард Л. Бакер і Юджінійо Р. Мартінез, чл. таємної слідчої групи Білого Дому, відомої як „пльомбери", яка також виконала влом до головної квартири Крайового Комітету Демократичної партії. Вони також заявили, що вноситимуть апеляції.

Ще одна книжка про „дружбу і єдність радянських народів"

Москва. — Як інформує газета „Молодь України" з 27-го червня ц. р., видавництво політичної літератури випустило підготовлене до друку Інститутом марксизму-ленінізму при ЦК КПСС друге видання праці „Ленінізм і національне питання в сучасних умовах". У книзі, написаній авторським колективом (керівник академік П. М. Федосєєв), розкривається суть марксистсько-ленінського вчення про нації і національні відносини, „показано його збагачення і втілення в життя на сучасному етапі розвитку людства". Велику увагу, пише газета, „приділяється в книзі аналізові процесів національного розвитку і міжнаціональних відносин, з'ясуванню їх місця і ролі в житті народів світової системи соціялізму, капіталістичних держав і країн, які розвиваються". Книга влючає також інформативні матеріяли для партійних працівників і пропаґандистів про „боротьбу комуністичних і робітничих партій проти буржуазного міжнародного і українського націоналізмів".

Заклик управи Відділу УККА в Чикаґо

У суботу 20-го липня ц. р. в середмісті нашого міста на вулиці Стейт, відбудеться маніфестація з нагоди Тижня Поневолених Націй. Початок о год. 12-ій. Збірка української групи о год. 11-ій при Векер і Велс.

Як кожного, так і цього року всі поневолені Москвою народи включно з нами, українцями, матимуть змогу своєю масовою участю виявити солідарність із своїми сестрами й братами у своїх батьківщинах в змаганні за людські й національні права свобідного державного життя.

Для нас — українців цього року день 20-го липня в Чикаґо, є ще особливою нагодою заапелювати до свободолюбивого американського оточення допомогти В. Морозові, Плющеві, Чорноволові, Караванському і десяткам іншим, які караються під гнітом московського безбожного імперіялізму.

Закликаємо, отже, всі Організації, Товариства, Установи та всіх українців метрополітального Чикаґо, незалежно від вакаційного часу, не пропустити цієї нагоди допомогти своїм братам в Україні. Вийдімо всі і всім чим можемо, включно зі своєю участю в маніфестації 20 липня з прапорами, народних строях тощо — на зустріч заходам окремого Комітету, який підготовляє і переводить цю маніфестацію під патронатом УККА.

Управа Відділу УККА
в Чикаґо

В Естонії закінчилась декада українського мистецтва

Таллін. — „Культура і Життя" з 4-го липня ц. р. в статті свого спеціяльного кореспондента Ю. Мойсеєнка „До побачення Естоніє!" пише про „тріюмфальне закінчення 29-го червня десятиденних виступів представників літератури і мистецтва України". Українці крім численних нагород і почесних відзнак, як інформує газета повезли із собою справді щирі слова захоплення естонців.

„Дорогі українські друзі! — сказав естонський письменник В. Беекман, — На жаль, наша зустріч наближається до кінця... Нехай нагородою вам буде та щира радість, з якою вас всюди щиро зустрічали, і той смуток, з яким ми з вами прощаємось. Своїми концертами, виставками ви розкрили перед нами двері в дивний світ українського мистецтва, світ щедрий і багатобарвний, народжений з незвичайного сплаву суворого реалізму і дивної казки... справжнє велике мистецтво".

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Софії Доскоч-Гаймберґер

Матері проф. Мелянії Байлової,
складають пожертви на потреби Українського Музичного Інституту в Ню Йорку:

учні —

Андрій КМЕТА з родичами	50.00
Олесь КУЗИШИН з родичами	25.00
Марта МАЧАП з родичами	10.00
Проф. Галина МИРОШНИЧЕНКО-КУЗЬМА	10.00
Проф. Евгенія ЧАПЕЛЬСЬКА	10.00
п. Марія ДАНИШ	10.00
п. Стефанія НАГІРНА	10.00
п. Бронислава і Роман КОВАЛІВ	10.00
п. Мирося КОВАЛІВ-ВАНЬО	10.00
п. Оксана ЛУЦЬКА	10.00
п. Григорій ЯРЕМЧУК	10.00

Замість квітів на свіжу могилу
нашого Незабутнього Сусіда

о. Крилошанина Юрія Менцінського

складаємо 50.00 долярів
на будову церкви св. Юрія в Ню Йорку.

НАТАЛІЯ й ІВАН БАЗАРКИ

Бронкс, Н. Й.

Зі смутком повідомляємо, що 15-го липня 1974 р. на 74-му році життя,
після тяжкої недуги, відійшов на Вічний Спочинок

бл. п. інж. хемік
ЯНІВ КОНСТАНТИНОВИЧ РУДИК

народжений у Гривенській Станиці на Кубані.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДА — в середу, 17-го липня 1974 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід, 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН — в четвер, 18-го липня 1974 р. о год. 12:30 в полудне в тому ж похоронному заведенні, а відтак на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПРИЯТЕЛІ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
з глибоким смутком повідомляє,
що 10-го липня 1974 р. на 81-му році життя,
упокоївся

ПАВЛО ДУБРІВНИЙ

член-кореспондент УВАН у США, б. проф. УТІ,
інженер-агроном.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дочці Покійного з Родиною, висловлює
глибоке співчуття —

УПРАВА УВАН

У глибокому смутку повідомляємо Рідних і Знайомих,
що дня 14-го липня 1974 р. упокоїлася в Бозі
наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.
АННА БОЛОННА

народжена в с. Почаєвичах, пов. Дрогобич, Зах. Україна.

ПАНАХИДИ — у вівторок і середу, 16-го і 17-го липня, о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Адамса, 581 Arctic Street, Bridgeport, Conn.

ПОХОРОН — в четвер, 18-го липня 1974 р. з того ж похоронного заведення о год. 8:30 ранку до Української Католицької Церкви при 457 Noble Avenue, ріг Barnum, Bridgeport, Conn.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

сини: ПЕТРО з дружиною ГАЛЕЮ
ВОЛОДИМИР з дружиною МАРІЄЮ і дітьми:
НАТАЛЕЮ, ОЛЕЮ і НУСЕЮ
дочка — МАРІЯ СЛІВІНСЬКА з чоловіком ТАРАСОМ
і дітьми: ХРИСТИНОЮ і РОМАНОМ

ЄВГЕНІЯ ДУБОВА

7-го липня 1974
Мельбурн, Австралія

„Цвіла, цвіла біла рожа
Та й перецвілася..."

Ділимося сумною вісткою з Членами Б-ва УСС і Українським Громадянством,
що дня 8-го липня 1974 р. у Мюнхені, Німеччина, помер

СОКРАТ ІВАНИЦЬКИЙ

учасник Визвольних Змагань, б. сотник УСС.

Дружині Покійного і Родині, щирі вислови співчуття.

ГОЛОВНА РАДА БРАТСТВА УСС

НОВА КАДЕНЦІЯ СЕКЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НТШ

Загальні Збори Секції розглянули звіт з діяльности за минулу каденцію і обрали нову Дирекцію.

Другі Загальні Збори Секції Історії України НТШ вібулися 29-го червня ц. р. у конференційній залі НТШ в Ню Йорку. Збори відкрив заступник директора Секції проф. д-р Григор Лужницький, стверджуючи, що у визначену годину 11 перед полуднем з'явились особисто, або дали свої уповажнення до заступства 70 відсотків усіх членів Секції і тому Збори є правосильні від самого початку рішати про всі справи порядку нарад. Для проводу Зборами обрано президію: предсідник проф. д-р Микола Чировський. Уповноваження для заступства прислали 9 членів.

Збори ратифікували протокол Перших Загальних Зборів. Потім доповнюючий звіт з діяльности за минулу каденцію (вересень 1972 — червень 1974) до друкованого у „Віснику" Секції (за травень 1974) складав уступаючий секретар проф. Чировський. Він підкреслив наступні моменти з діяльности Дирекції і членів Секції:

Дирекція видала два випуски „Вісника СІУ НТШ" й подала членам кілька загальних інформацій в обіжниках та інформувала загал громади комунікатами й статтями в періодичній пресі. —взяла активну участь в зорганізуванні Ювілейного Наукового Конгресу НТШ в листопаді 1972, при чому саме проведення цього успішного Конгресу, окрім його голови проф. д-ра Андрушкова, було головно в руках членів СІТ, які також взяли участь у 80 відсотках свого членства в наукових доповідях на Конгресі. — після Конгресу Дирекція працювала над виготовленням до друку доповідей на Конгресі в збірнику Секції в найближчім томі „Записок НТШ", який вже майже готовий до публікації; члени Дирекції (Горак, Стахів, Чировський і Стерчо) брали активну участь у ювілейній кампанії статтями в пресі і доповідями на ювілейних збраннях окремих громад. Деякі члени Дирекції (особливо Стахів) причинились до видатних дарів для діяльности НТШ (фундація Івана Роменюка у висоті 20.000 долярів і дар Дороти Кульчицької в сумі понад 90.000 дол); члени Секції в цій каденції опублікували велику кілхкість українознав. праць з ділянки історії України і країн, які так або інакше впливали на долю України; о. протоархимандрит д-р Атанас Великий — черговий том „Історії Української Церкви"; проф. д-р Степан Горак — ряд студійних статтей; проф. д-р Мелетій Войнар; — П'ять більших студійних розвідок з історії української Церкви і з ділянки її канонічного права; — Проф. д-р Петро Мірчук: „Історія Коліївщини", д-р Іван Новосівський: — закінчив до друку працю „Буковина на Мировій Конференції в 1919 р." та „Історію українсько-румунських відносин між двома світовими війнами"; о. д-р Ісидор Нагаєвський: — друге видання англомовної „Історії України" і закінчення до друку більшої праці „Нарис історії новітної української держави" (стор. 450); — проф. д-р В. Гуцул виготовив до друку книжку англійською мовою „Совєтська воєнна фльота в 1914-1919" і кілька студійних розвідок з історії козацької дипломатії і інших; — проф. д-р Стерчо: — англомовна студійна статтяа „Совєтська концепція самовизначення", виготовив для друку працю „Конфронтація націоналізму і марсизму в Карпатській Україні поміж двома світовими війнами" (для записок НТШ) — проф. д-р Микола Фр. Чировський: видав англомовну історію російського імперіялізму, перший том п. н. Велике князівство Володимирське і Московське, а виготовив для друку другий том цієї праці п. н. Царська Росія; — проф. д-р Матвій Стахів: — віддав до друку ширoку працю п. н. „Рим, Царгород і Київ та Варшава і Москва. Нарис історії роз'єднання в Соборній Церкві і спроби поєднання в аспекті суспільно-національнім до укладення Берестейської Унії включно"; проф. Микола Величківський; ряд студійних статтей з історії господарства в Україні; ген. Павло Шандрук: — викінчує працю з історії української військової думки і стратегії; о. Іриней Назарко: — ряд студійних статтей з історії української Церкви. — проф. І. Шаран - Олеарчикова: — викінчила ряд студій з історії української соціології;, проф. Лев Шанковський; — закінчив перший том „Історії Української Повстанської Армії"; — Лідія Бурачинська: закінчила студійні розвідки з історії суспільних взаємин жіночих літературних творців; — спільна англомовна праця М. Стахова, П. Стерча і М Чировського: — опубліковано два томи п. н. „Україна і европейський заколот в 1917-1919 рр." (сторін 998) і готується третій том цієї історії п. н. „Україна на Мировій Конференції в Парижі в 1919-1923 роках" (англійською мовою).

Звітодавець проф. Чировський закінчив додатковий звіт висновком: „Респектуючи наших колег з інших Секції НТШ, як і їхній вклад в українську науку, можна справедливо вважати, що наявний вислід наукової праці Дирекції і членів Секції Історії України є одним із найбільших вкладів у наукв українознавства за короткий час двохрічної каденції".

По відповідях на запити і по дискусії звіт одобрено й однозгідно уділено уступаючій Дирекції абсолюторію, даючи зокрема признання секретареві за жертвенну працю для Секції. З черги Збори ухвалили деякі дрібні зміни правильника Секції про збільшення управнень членів кореспондентів, а після того згідно з вимогами правильника обрано склад Дирекції на нову трирічну каденцію в такому складі:

Матвій Стахів — директор; Петро Стерчо — заступник директора на ЗСА: о. протоархимандрит, ЧСВВ д-р Атанас Великий — заступник директора на Европу: о. д-р Іриней Назарко — заступник директора на Канаду; члени Дирекції — проф. д-р Лев Добрянський, проф. д-р Григор Лужницький, о. проф. д-р Мелетій Войнар, ЧСВВ, проф. Лев Шанковський, д-р Іван Новосівський. Секретарем Секції обрано Миколу Фр. Чировського. До К. Комісії обрано: проф. Мирон Величкісвький, проф. д-р Василь Луців, о. д-р проф. Пекар, проф. Августин Штефан, о. д-р Ізидор Нагаєвський.

По виборах Загальні Збори широко розглянули справу практичного перевення в життя великого пляну англомовного перекладу 10-томової „Історії України-Руси" акад. Михайла Грушевського і в можливо скорому часі нтальної праці визнали Загаpaїнців національну наукову метрику для англомовного світу. Про цю справу треба поінформувати всіх ширше окремо.

Практичні заходи для здійснення пляну англомовного видання 10-томової „Історії України - Руси" акад. М. Грушевського в рямках НТШ.

Найдовше часу присвятили Загальні Збори Секції Історії України НТШ справі англомовного перекладу 10-томової „Історії України-Руси" Михайла Грушевського і публікації цього перекладу й поширення цієї всебічної історії в англомовнім світі, щоб розігнати серед англомовних науковців, студентів і провідної верстви англомовних народів темряву перекрученої історії Східньої Европи і в тому також України. Публікацію цієї монументальної праці взяли Загальні Збори невідкладним, конечним завданням української незалежної науки й організованої української національної спільноти по цей бік кордонів совєтського бльоку. Для практичного проведення цього всенаціонального завдання Загальні Збори Секції прийняли такі постанови: утворити спеціяльну постійну Комісію Англомовного Видання 10-томової „Історії України-Руси" Михайла Грушевського; — ухвалити для цієї Комісії докладний правильник її діяльности; — обрати до цієї Комісії компететних членів.

Згадана Комісія, згідно з ухваленим правильником, має точно означене завдання:

— виготовити для друку англомовний переклад цієї повної праці Михайла Грушевського; — виготовити для кожного тому доповнення важливої бібліографії, зокрема публікацій у західньоевропейських мовах, тих наукових праць, що торкаються даного тому „Історії України" Грушевського, які появились після останнього авторського видання; — підшукати добрих перекладачів англійської мови з української мови і приготовити проєкт умови з ними за підтвердженням Дирекції; — покликати окремі підкомісії для обміркування термінології в перекладі і для доповнення згаданої бібліографії; — підтримувати акцію збірки дальших фінансових засобів для коштів видання цієї праці, яку переводить Управа НТШ в Америці.

Комісія підлягає Дирекції Секції. Одночасно Комісія тісно співпрацює з Управою НТШ в Америці і тому з уряду голова НТШ і також кожночасний науковий секретар НТШ в Америці входять до Комісії. На основі Правильника Комісія має право запрошувати до співпраці в своїх підкомісіях також потрібних членів з-поміж інших Секцій НТШ і також нечленів НТШ.

У зв'язку з ухваленим правильником Комісії Збори перевели вибори членів Комісії; проф. д-р Матвій Стахів — з уряду як голова Секції); проф. д-р Осип Андрушків і проф. д-р Микола Фр. Чировський (обидва з уряду як голова НТШ і науковий секретар); сенатор проф. д-р Павло Юзик; проф. д-р Лев Добрянський; о. проф. д-р М. Войнар; проф. д-р Григор Лужницький; проф. д-р Володимир Стойко: д-р Богдан Корчмарик: д-р Іван Новосівський, проф. д-р Петро Стерчо. У потребі Комісія має право кооптації з підтвердженням Дирекції. Негайно по Загальних Зборах Секції Комісія відбула установче засідання й обрала заступником голови о. проф. д-р Мелетія Войнара, і проф. д-ра Г. Лужницького а секретарем проф. д-ра Петра Стерча. Комісія уклала цілу листу науковців, яких вона просить до співпраці в згаданих підкомісіях. Імена запрошених будуть подані за кілька тижнів, коли всі запрошені дадуть відповідь.

Інші справи, вирішені Загальними Зборами Секції Історії України НТШ.

В організаційній ділянці звітував секретар Чировський: В моменті заснування Секції, ратифікованої постановою Головної Ради НТШ в 1972 р., Секція мала 14 дійсний член перейшов до інкаденції обрано до Секції 7 дійсних членів і 3 членів кореспондентів. Звичайних членів Секція має 6. Один дійсний член перевшов до іншої Секції, отож вона має тепер 20 дійсних членів.

В точці порядку нарад про плян дальшої праці Секції рішено, щоб у новій каденції ще закінчити працю англійською мовою про війну Совєтської Росії проти України в 1917-1920.

Загальні Збори однодушно підтримали усі резолюції Ювілейного Наукового Конгресу НТШ, а зокрема наголошеного протесту проти переслідувань українських культурних діячів московсько - совєтською владою. Загальні Збори закликають усіх членів Секції включуватись активно в акцію оборони арештованих і переслідуваних українських інтелектуалів, яку ведуть різні організації національної спільноти в Америці і старатись приєднати до цієї оборонної акції неукраїнських науковців.

В кінці, Загальні Збори доручили Дирекції, щоб вона подала до відома про ці наради й постанови Секції усім іншим Секціям НТШ, Управі НТШ в Америці і Головній Раді НТШ.

Збори закінчено молитвою подяки, яку відмовив о. проф. д-р Мелетій Войнар, ЧСВВ.

Дирекція Секції Історії України

25-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ МУЗИЧНОЇ СТУДІЇ ПРОФ. ЗОЇ МАРКОВИЧ

Музична Студія проф. Зої Маркович, це перша на терені цілої Америки, що відзначила 25-літній ювілей музичної праці.

Протягом 25-ти років існування цієї Студії виконували там працю такі Відділи і такі мистці: в клясі скрипки — Едвард Озалінс і Яро Мигасюк; у клясі співу — Микола Горохів, (оперовий співак) у клясі теорії і композиції проф. Володимир Грудин; у клясі фортепіяну — проф. Зоя Маркович. Балет вела відома прімобалеріна Валентина Переяславець та її асистенти Юрій Гарасим, Рома Прийма і солістка Анна Кругляк. Існував також Відділ мистецького слова, артистичного театру. Тільки у фортепіяновому Відділі Зої Маркович навчалося і пройшло, протягом 25-ти років, 350 учнів(-иць).

У Музичній Студії навчаються вже учні третього покоління — і так: Надя Машковська з дому Желехівська, посилала до Музичної Студії свою донечку Зеню. Марія Касіян з дому Жубрид, посилає донечку Рому. Даруся Комановська з дому Остап'як, посилає донечку Христю. Це учениці третього покоління. Спершу вчилися в Музичній Студії матері, а тепер і їхні діти.

Проф. Зоя Маркович — це знаменитий педагог, що має закінчені високі музичні студії. Вона піяністка - солістка, композиторка, організаторка концертів тощо. Проф. Зоя Маркович є мистецькою керівничкою вокального тріо „Соловейки", при організації СУМА, а також вона є авторкою збірника пісень „Співають Соловейки", що популярний і єдиний — перший збірник українських пісень, що продається в американських крамницях і прикрашує виставові вікна крамниць великих американських міст.

Це перший Збірник українських пісень, що знаходиться у Вашингтоні, в Конгресовій Бібліотеці, а також у всіх бібліотеках великих мст ЗСА.

Проф. Зоя Маркович належить до багатьох українських установ.

Дня 23-го червня ц.р. у вечірніх годинах, в залі Горожанського Клюбу, у Філядельфії відбувся 25-літній ювілей Музичної Студії, був відзначений концертом - зустріччю тих, які в Студії навчалися — з тими що навчаються тепер. Заля була виповнена батьками і гістьми американцями з музичного світу.

В програмі — були твори: Баха, Бетховена, Шумана, Моцарта, Гріґа, Чайковського, Рахманінова, Шопена, Ліста, Лисенка, Леонтовича, Кабалевського, К о с енка, Берковича, Безкоровайного, Штогаренка, Фоменка, Ревуцького та інших.

Концерт вела асистентка проф. З. Маркович — Зоя Ґраур Корсун. У першому відділі концерту відіграно 32 точки, а в другому — 11.

Першу точку у першій частині відіграли дуже гарно Ліза Стасюк і Люба Пришляк — „Колискову", композитора Бера. А далі, у першій частині концерту грали такі учні (-ці): Богдан Бачара, Діяна Ткач, Наталія Дмитришин, Роман Ткач, Христина Комановська, Ліда Німилович, Ала Корсун, Роман Лупань, Аліса Штайніц, Віра Пришляк, Ірена Штайніц, Андрій Іваськів, Рената Яримович, Галина Небесна, Ольга Сасилів, Ніна Пачовська, Христина Квітка, Світляна Квітка, Маріяна Пришляк, Леся Крих, Марта Німилович, Александер Граур, Люба Пришляк. Діти грали дуже добре.

Після першої частини концерту була офіційна частина ювілею проф. З. Маркович. Вдячні учні (-ці) нагородили свою улюблену професорку З. Маркович великим кошиком квітів. Слово від Головної Управи СУМА і місцевого Осередку СУМА і ґратуляції склав М. Бачара. Від вокального тріо „Соловейки" з привітом і ґратуляціями виступила Мирося Новаківська, кол. учениця проф. З. Маркович.

Від учнів (иць) склала ґратуляції проф. Зої Маркович її асистентка Зоя Ґраур Корсунь і вона вручила китицю квітів, А від батьків Марія Касіян. Її промова віддзеркалювала в е л ику вдячність батьків, та підкреслила в е л е тенський вклад праці проф. Зої Маркович. Промова викликала посеред приявних на залі замітне враження.

Після офіційної програми почалась друга частина концерту, в якій виступали високо заавансовані студентки і студенти Студії.

У першій точці Рома Касіян виконала з великим чуттям „Українську мелодію" Косенка. Другу точку Шопена „Мазурка" виконала стилево Таня Німилович. Шопена „Полонез" бравурно, з повним опануванням музичної техніки, виконала Ліда Корсун. „Вальса" Шуберта і „Мазурку" Шопена виконав Олег Конрад. Цей студент має музичний талант. „Гуморeску" Рахманінова виконала знаменито Еріка Райбріч. „Мазурку" Шопена мелодійно і настроєво виконала Тамара Петришин. Лішта „Ракочи" — твір незвичайно тяжкий під технічним і музичним оглядом що його наважуються грати тільки великі піяністи, знаменито виконала Марія Мадай. „Вальса ч. 14" Шопена блискуче виконала Ляура Райбридж. Шопена „Етюд" легко - стилево, відіграла дуже талановита учениця Люіза Ґраур. Також у другому відділі було декілька дуетів, як останній „Симфонія ч. 2" Моцарта, що її виконали блискуче: Люіза Ґраур і Зоя Ґраур Корсун.

На цьому музичну частину закінчено. З черги пороблено знімки учнів (-иць) концерту і знімки з кол. учнями, які на це свято прибули з дуже далека, як Дарія Новаківська Липа, а також з Флориди Вероніка Цегельська, що її проф. З. Маркович була й є постійною акомпаньяторкою, виконуючи концертовий репертуар. Проф. З. Маркович відбула з Веронікою Цегельського концертове турне по Европі.

Ювілейне свято закінчив чайний вечір за солодким. Після закінчення гості розходилися із великим духовим вдоволенням.

Проф. Іван Нодель

Повідомлення Адміністрації

З уваги на те, що в днях від 29-го ЛИПНЯ до 10-го СЕРПНЯ „Свобода" НЕ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ — проситься всіх, хто мав би на цей час якісь оголошення, надіслати їх до публікації ПЕРЕД ТІЄЮ ДВОТИЖНЕВОЮ ПЕРЕРВОЮ.

7150. ТАРЗАН. РОЗШУКИ ЗА ДІТЬМИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

HOPE OF FINDING THE CHILDREN SAFELY TUCKED IN BED IS QUICKLY DASHED...
MR. CRISP! THEY NOT HOME!
THE PROPHECY OF HIS STATEMENT WOULD SHOCK TARZAN...

Скоро зникають сподівання, що діти вже в ліжках...

Пане Крисп! Їх немає в хаті!

Знаємо, Тарзане, що вони мусять бути в такій віддалі від хати, яку можна пройти пішки... Але там досить скомплікований л я б іринт скель і печер...

Отже, вони напевно десь там і заховалися — якщо не стали жертвою якогось хижака!

Пророчий зміст його заяви здивував би самого Тарзана...